

AVERSIE TEGEN RELIGIE

Recent verscheen in de NRC een artikel met een felle kop: 'God blijft dood, leuker kan ik het niet maken'. De tekst is geschreven door de atheïstische filosofe Stine Jensen. Kort nadien reserveerde de krant een hele pagina voor vier ingezonden brieven die een grote aversie ademden ten opzichte van religie in het algemeen en het christendom in het bijzonder. Nu kan een christen daar laconiek op reageren en concluderen dat de NRC opnieuw haar verlichte en antichristelijke gezicht toont. Maar volgens mij is dat te gemakkelijk. Moeten juist christenen de godsdienstkritiek van agnosten en atheïsten niet serieus nemen? Goed in de atheïstische spiegel kijken kan ook zuiverend werken.

Geweld

Bijna direct brengen religiecritici het thema geweld ter sprake. Een van de briefschrijvers in de NRC is heel agressief. Hij spreekt over een keiharde strijd om de met bloed besmeurde hegemonie van godsdiensten te bestrijden. Gelovigen kunnen terecht wijzen op de veel grotere hoeveelheden bloed die het nationaalsocialisme en het communisme hebben laten stromen. Maar tegelijk moeten wij erkennen dat geloof mensen fanatiek en gewelddadig kan maken. Paus Franciscus heeft meerdere keren schuld beleden voor de dwang en het geweld van de Kerk. Wij moeten ons altijd weer naar Christus bekeren die geen leven van anderen heeft genomen maar zijn eigen leven heeft gegeven om ons verzoening en vrede te brengen.

Onvrijheid

Religiecritici zeggen vaak ook dat godsdiensten mensen onvrij maken. Ik hoor soms wel eens zeggen dat een christen van alles moet en niets mag. Natuurlijk is dat een zeer eenzijdige benadering van het christelijk geloof. Maar moeten wij niet erkennen dat de christelijke praktijk mensen vaak een beklemmend gevoel heeft gegeven? Eigenlijk is dat tragisch want de Heilige Schrift spreekt juist over de vrijheid van de kinderen Gods. Mij lijkt het vruchtbaar dat gelovigen en ongelovigen opnieuw nadenken over de inhoud van vrijheid. Hoe kan bijvoorbeeld vrijheid in onze individualistische cultuur worden verbonden met broodnodige gemeenschapszin?

Kerk en staat

Religiecritici pleiten vaak voor een strikte scheiding tussen Kerk en staat. De meeste huidige christenen zullen daarmee goed kunnen leven. Recent hoorden wij vanuit de VVD ook een pleidooi voor een scheiding tussen geloof en samenleving. Het christelijk geloof heeft echter niet alleen aandacht voor de ziel maar ook voor het concrete leven. Christenen laten hun geloof dan ook niet achter de voordeur drukken. Juist noties als de verdediging van de menselijke waardigheid, solidariteit en de inzet voor vrede en gerechtigheid kunnen voor iedereen heilzaam zijn. Laat gelovigen en ongelovigen elkaar daarom met een open vizier benaderen en een publieke dialoog voeren over hun diepste overtuigingen.

Kerstfeest

Ondertussen leven wij in de laatste maand van het jaar. Wij leven in deze Advent toe naar het geboortefeest van Christus. Veel ongelovigen menen dat Nederland een seculiere samenleving is geworden. Menig christen gaat met deze analyse mee. Maar klopt dat wel? Er zijn immers naast veel ongelovige mensen evenzeer gelovigen van allerlei soort, niet in de laatste plaats ook christenen. Natuurlijk is het komende Kerstfeest voor velen primair een familiefeest met een goede maaltijd en vol gezelligheid. Maar laten wij niet vergeten dat de geboorte van Jezus ook voor veel buitenkerkelijke mensen niet ongemerkt voorbij zal gaan. In de Sint Jan en vele andere kerken binnen ons bisdom zullen ook dit jaar weer vele duizenden mensen de kerststal bezoeken. Op een aanschouwelijke wijze komen zij zo in aanraking met Jezus. Laten wij blij zijn met alle cultuurchristenen die leven vanuit de evangelische boodschap van naastenliefde en vergeving. En blijven wij vooral hopen dat zij de bron van dat Evangelie (opnieuw) mogen ontdekken.